

Jurisdikcia - Česká republika

OBSAH

- 1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?
- 2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?
  - 2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?
  - 2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)
    - 2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov
    - 2.2.2 Výnimky zo základného pravidla
      - 2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?
      - 2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?
      - 2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?
- 3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

České občianske procesné právo neupravuje špecializované súdy, ktoré by pojednávali vo veciach určitého druhu. Všeobecný súd má preto v zásade v občianskom súdnom konaní právomoc rozhodovať pri sporoch vo všetkých súkromnoprávných veciach. Tie sú vecne vymedzené tak, že sa v občianskom súdnom konaní pojednávajú a rozhodujú spory a iné veci, ktoré vyplývajú z pomerov súkromného práva (čl. 7 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, v platnom znení). Ďalej od 1. 1. 2014 je v Českej republike platný a účinný nový zákon, a to zákon č. 292/2013 Zb. o zvláštnych súdnych konaniach. Podľa tohto zákona súdy pojednávajú a rozhodujú v právnych veciach stanovených v tomto zákone.

V niektorých prípadoch zvláštne právne predpisy zverujú právomoc rozhodovať o súkromnoprávných veciach správnym úradom. V takom prípade však rozhodnutie správneho úradu môže byť vždy následne preskúmané občianskym súdom v konaní podľa piatej časti zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, v platnom znení (čl. 244 a nasl.).

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Civilné súdy prvého stupňa sú v Českej republike okresné a krajské súdy a v ojedinelých prípadoch Najvyšší súd ČR.

1. V prvom stupni sú na konanie vecne príslušné okresné súdy, ak zákon výslovne nestanoví, že vecne príslušné sú krajské súdy alebo Najvyšší súd ČR.

2.

a) Krajské sudy sú podľa zákona č. 99/1963 Zb. v prvom stupni vecne príslušné v týchto prípadoch:

- v sporoch o vzájomné vysporiadanie úhrady preplatku na dávke dôchodkového poistenia, nemocenského poistenia, štátnej sociálnej podpory a pomoci v hmotnej núdzi a v sporoch o vzájomné vysporiadanie regresnej náhrady zaplatenej v dôsledku vzniku nároku na dávku nemocenského poistenia,
- v sporoch o určenie nezákonnosti štrajku alebo výluky,
- v sporoch týkajúcich sa cudzieho štátu alebo osôb, ktoré využívajú diplomatickú imunitu a výsady, ak tieto spory spadajú do právomoci súdov Českej republiky,
- v sporoch o zrušenie rozhodnutia rozhodcu o plnení záväzkov z kolektívnej zmluvy,
- vo veciach vyplývajúcich z právnych pomerov, ktoré súvisia so zakladaním obchodných korporácií, ústavov, nadácií a nadačných fondov a v sporoch medzi obchodnými korporáciami, ich spoločníkmi alebo členmi, ako aj medzi spoločníkmi alebo členmi navzájom, ak vyplývajú z účasti na obchodnej korporácii,
- v sporoch medzi obchodnými korporáciami, ich spoločníkmi alebo členmi a členmi ich orgánov alebo likvidátormi, ak ide o vzťahy týkajúce sa výkonu funkcie členov orgánov alebo likvidácie,
- v sporoch vyplývajúcich z práva duševného vlastníctva,
- v sporoch o ochranu práv porušených alebo ohrozených nekalým súťažným konaním alebo nedovoleným obmedzením súťaže,
- vo veciach ochrany názvu a povesti právnickej osoby,
- v sporoch z finančného zaistenia a sporoch týkajúcich sa zmeniek, šekov a investičných nástrojov,
- v sporoch z obchodov na burze komodít,
- vo veciach konania zhromaždení spoločenstiev vlastníkov a sporov z nich vzniknutých,
- vo veciach premien obchodných spoločností a družstiev vrátane všetkých konaní o náhrade podľa zvláštno právneho predpisu,
- v sporoch z kúpy závodu, prenájmu závodu alebo jeho časti,
- v sporoch zo zmlúv na stavebné práce, ktoré sú nadlimitnými verejnými zákazkami vrátane dodávok nevyhnutných na vykonanie týchto zmlúv.

b) Krajské sudy sú podľa zákona č. 292/2013 Zb. v prvom stupni vecne príslušné v týchto prípadoch:

- v statusových veciach právnických osôb vrátane ich zrušenia a likvidácie, menovania a odvolávania členov ich orgánov alebo likvidátora, premien a otázok statusu verejnej prospešnosti,
- vo veciach opatrovníctva právnických osôb,
- o úschovách na účely plnenia dlhu poskytnúť dorovnanie protiplnenia alebo náhradu škody viacerým osobám na základe rozhodnutia súdu podľa zákona o obchodných korporáciách alebo zákona o premenách obchodných spoločností a družstiev (ďalej len „povinná úschova“),
- vo veciach kapitálového trhu,
- o predbežnom súhlase s vykonaním vyšetrovania vo veciach ochrany hospodárskej súťaže,
- o nahradení súhlasu zástupcu Českej advokátskej komory alebo Komory daňových poradcov na zoznámenie sa s obsahom listín.

3. Najvyšší súd ČR je v prvom a jedinom stupni vecne príslušný na konanie o uznanie cudzieho rozhodnutia vo veciach uznania rozvodu manželstva, zákonného odlúčenia, vyhlásenia manželstva za neplatné a určenia, či tu manželstvo je alebo nie je, ak bol aspoň jeden z účastníkov konania štátny občan Českej republiky, a to podľa čl. 51 zákona č. 91/2012 Zb. o medzinárodnom súkromnom práve. Tento postup sa však neuplatní pri uznávaní rozhodnutí z iného členského štátu EÚ, ak sa uplatňuje nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 o príslušnosti a uznávaní a výkone rozhodnutí vo veciach manželských a vo veciach rodičovskej zodpovednosti a o zrušení nariadenia (ES) č. 1347/2000, prípadne ak sa uplatňuje dvojstranná či mnohostranná medzinárodná zmluva, ktorá stanovuje iný postup ako české právo.

Ďalej je Najvyšší súd príslušný vo veciach uznania cudzieho rozhodnutia o určení a popretí rodičovstva podľa čl. 55 č. 91/2012 Zb. o medzinárodnom súkromnom práve.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

Pri určení vecnej príslušnosti (pozri otázku 2.1) a miestnej príslušnosti rozhodujú okolnosti, ktoré existujú v čase začatia konania. Prípadné neskoršie zmeny týchto okolností (napr. zmena bydliska odporcu) sú až na výnimky (prenesenie príslušnosti vo veciach starostlivosti o neplnoleté osoby, v opatrovníckom konaní a v konaní o svojprávnomosti) nerozhodné.

Miestna príslušnosť je súd podľa čl. 105 ods. 1 zákona 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, oprávnený skúmať v zásade iba na začiatku konania – do ukončenia prípravného konania, alebo ak súd nevykoná prípravné konanie, kým nezačne konať vo veci samej, t. j. do doby, kým pri prvom konaní vyzve žalobcu na prednesenie žaloby, alebo kým vydá rozhodnutie v prípade, že rozhoduje bez konania. Neskôr môže miestnu príslušnosť skúmať iba vtedy, ak neprebehlo prípravné konanie a účastník namieta miestnu nepríslušnosť pri prvom procesnom úkone, ktorý mu prináležal. Nie je vylúčené, že v niektorých prípadoch bude mať miestnu príslušnosť viacero súdov. Žalobca si môže vybrať medzi všeobecným súdom a súdmi určenými v čl. 87 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok (napr. podľa pracoviska, pri náhrade škody podľa miesta, kde nastala škodová udalosť). Súd si môže žalobca určiť najneskôr pri podaní žaloby – príslušný bude ten súd, na ktorom sa konanie začne skôr.

Miestna príslušnosť je pre vymedzené právne veci špeciálne stanovená v zákone č. 292/2013 Zb. o zvláštnych súdnych konaniach.

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Základné pravidlá pre miestnu príslušnosť sú uvedené v čl. 84 až 86 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, a v čl. 4 zákona 292/2013 Zb. Je však potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že v niektorých prípadoch môže byť miestna príslušnosť upravená aj priamo použiteľným predpisom EÚ, ktorý sa použije prednostne pred vnútroštátnym právom (pozri niektoré ustanovenia nariadenia č. 44/2001, ktoré neupravujú iba medzinárodnú, ale aj miestnu príslušnosť), nie je preto možné použiť pravidlá pre miestnu príslušnosť podľa českého práva.

Základným pravidlom v zákone č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, je, že miestne príslušný je všeobecný súd odporcu. Všeobecným súdom je vždy okresný súd. Ak je vecne príslušný v prvom stupni krajský súd (pozri otázku 2.1), je miestne príslušný krajský súd, v obvode ktorého sa nachádza všeobecný (okresný) súd účastníka. Ak návrh smeruje proti viacerým odporcom, miestnu príslušnosť má všeobecný súd ktoréhokoľvek z nich.

Všeobecným súdom fyzickej osoby je okresný súd, v ktorého obvode má táto osoba bydlisko, a ak nemá bydlisko, je to okresný súd, v ktorého obvode sa zdržuje. Bydliskom sa rozumie miesto, kde osoba býva s úmyslom trvale sa tu zdržiavať (takýchto miest môže byť aj viac, v takom prípade sú všeobecným súdom všetky tieto súdy).

Všeobecným súdom fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom, je vo veciach vyplývajúcich z podnikateľskej činnosti okresný súd, v ktorého obvode má sídlo (sídлом je adresa zapísaná vo verejnom registri); ak nemá sídlo, je to okresný súd, v ktorého obvode má bydlisko, a ak nemá bydlisko, je to okresný súd, v ktorého obvode sa zdržuje.

Kritériom pre určenie všeobecného súdu právnickej osoby je jej sídlo (pozri čl. 136 – 137 zákona č. 89/2012 Zb., občiansky zákonník).

Všeobecným súdom insolvenčného správcu pri výkone jeho funkcie je okresný súd, v ktorého obvode má sídlo.

Špeciálne pravidlá platia pre všeobecný súd štátu (súd, v ktorého obvode má sídlo organizačná zložka štátu príslušná podľa zvláštneho právneho predpisu, pričom nie je možné takto miestne príslušný súd určiť, súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá uplatnené právo), obce (súd, v ktorého obvode má obec svoje územie) a vyššieho územného samosprávneho celku (súd, v ktorého obvode majú sídlo jeho orgány).

Ak odporca, ktorý je štátnym občanom Českej republiky, nemá všeobecný súd vôbec alebo ho nemá v Českej republike, je príslušný súd ten, v ktorého obvode mal v Českej republike posledné známe bydlisko. Proti tomu, kto nemá iný príslušný súd v Českej republike, je možné uplatniť majetkové práva na súde, v ktorého obvode má majetok.

Proti zahraničnej osobe je možné podať žalobu (návrh na začatie konania) aj na súde, v ktorého obvode je v Českej republike umiestnený jej závod alebo organizačná zložka jej závodu.

Ustanovenie čl. 4 zákona č. 292/2013 Zb. o zvláštnych súdnych konaniach, stanovuje, že na konanie je príslušný všeobecný súd osoby, v záujme ktorého konanie prebieha, ak tento zákon nestanoví inak. Všeobecným súdom nepnoletého účastníka, ktorý nie je úplne svojprávny, je súd, v ktorého obvode má nepnoletá osoba na základe dohody rodičov alebo rozhodnutia súdu, prípadne iných rozhodujúcich skutočností, svoje bydlisko.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

Popri miestnej príslušnosti danej všeobecným súdom odporcu existuje aj zvláštna miestna príslušnosť, a to a) zvláštna miestna príslušnosť daná na výber (pozri otázku 2.2.2.1 nižšie) a b) zvláštna miestna príslušnosť výlučná (pozri otázku 2.2.2.2 nižšie). V obchodných veciach je možná tzv. prorogačná dohoda (pozri otázku 2.2.2.3 nižšie).

Ďalej podľa čl. 5 zákona č. 292/2013 Zb. o zvláštnych súdnych konaniach, má súd možnosť, ak sa v konaní vo veciach starostlivosti súdu o neplnoleté osoby, vo veciach opatrovníckych a v konaniach o svojprávnomi zmenia okolnosti, preniesť svoju príslušnosť na iný súd, ak je to v záujme neplnoletej osoby, zverenca alebo osoby, o svojprávnomi ktorej sa rozhoduje. K preneseniu príslušnosti podľa tohto paragrafu však dôjde až po dôkladnej úvahe súdu.

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Ide o tzv. zvláštnu miestnu príslušnosť danú na výber, ktorú upravuje čl. 87 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok. Žalobca si môže vybrať, či podá žalobu na všeobecnom súde odporcu alebo na inom miestne príslušnom súde. Musí pritom dodržať pravidlá vecnej príslušnosti – ak je v prvom stupni vecne príslušný krajský súd, žalobca musí podať žalobu na krajskom súde. Akonáhle sa žaloba doručí súdu, žalobca už nemôže svoju voľbu zmeniť. Ak je miestna príslušnosť upravená priamo použiteľným predpisom EÚ, ktorý sa použije prednostne pred vnútroštátnym právom (pozri niektoré ustanovenia nariadenia č. 44/2001, ktoré neupravujú iba medzinárodnú, ale aj miestnu príslušnosť), nie je možné použiť pravidlá pre miestnu príslušnosť danú na výber podľa českého práva.

Žalobca si namiesto všeobecného súdu odporcu môže zvoliť súd, v ktorého obvode:

- má odporca svoje stále pracovisko,
  - došlo k skutočnosti, ktorá zakladá právo na náhradu ujmy,
  - je umiestnená organizačná zložka závodu fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá je žalovanou, ak sa spor týka tejto zložky,
  - je sídlo osoby, ktorá organizuje regulovaný trh alebo prevádzkuje mnohostranný obchodný systém, ak ide o spor z obchodu
1. na ňou organizovanom regulovanom trhu alebo z vysporiadania tohto obchodu, alebo
  2. v ňou prevádzkovanom mnohostrannom obchodnom systéme alebo z vysporiadania tohto obchodu,
- je platobné miesto, ak sa uplatňuje právo zo zmenky, šeku alebo iného cenného papiera,
  - je sídlo komoditnej burzy, ak ide o spor z obchodu na komoditnej burze.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Ak ide o tzv. zvláštnu miestnu príslušnosť danú na výber, ktorú upravuje čl. 88 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, a niektoré ustanovenia zákona č. 292/2013 Zb. o zvláštnych súdnych konaniach. Ak je z nejakého dôvodu upravená výlučná miestna príslušnosť, nie je možné miestnu príslušnosť určiť ani podľa všeobecného súdu odporcu, ani podľa súdu na výber daného.

Pravidlá pre výlučnú miestnu príslušnosť podľa českého práva nie je možné použiť v prípade, že je miestna príslušnosť upravená priamo použiteľným predpisom EÚ, ktorý sa použije prednostne pred vnútroštátnym právom (pozri niektoré ustanovenia nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o príslušnosti a uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, ktoré neupravujú iba medzinárodnú, ale aj miestnu príslušnosť).

Výlučná miestna príslušnosť je podľa čl. 88 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, stanovená najmä pre tieto konania:

- vysporiadanie spoločného majetku manželov alebo iného ich majetku či zrušenie spoločného nájmu bytu po rozvode – miestne príslušný je súd, ktorý rozhodoval o rozvode,
- konanie o práve na nehnuteľnosť (konanie sa musí priamo týkať práva na nehnuteľnosť – hlavne pôjde o vecné práva alebo nájomné právo) – miestne príslušný je súd, v ktorého obvode je nehnuteľnosť, za predpokladu, že nejde o konanie o vysporiadanie spoločného majetku manželov alebo iného ich majetku či o zrušenie spoločného nájmu bytu po rozvode (potom by bol miestne príslušný súd, ktorý rozhodoval o rozvode – pozri vyššie),
- konanie o rozhodnutí sporu v súvislosti s konaním o pozostalosti – miestne príslušný je súd, na ktorom prebieha konanie o pozostalosti.

Zvláštna miestna príslušnosť je v zákone 292/2013 Zb. o zvláštnych súdnych konaniach, stanovená najmä pre tieto konania:

- konania o rozvode manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, a o neplatnosti manželstva – podľa čl. 373 a 383 ide o súd, v ktorého obvode majú alebo mali manželia posledné spoločné bydlisko v Českej republike, ak býva v obvode tohto súdu aspoň jeden z manželov; ak takýto súd neexistuje, je príslušný všeobecný súd manžela, ktorý nepodal návrh na začatie konania, a ak ani takýto súd neexistuje, všeobecný súd manžela, ktorý podal návrh na začatie konania,
- konania o pozostalosti – podľa čl. 98 ide o miesto evidovaného trvalého pobytu zosnulej osoby, jej posledné bydlisko či miesto, kde sa zdržiavala, kde sa nachádza majetok pozostalej osoby alebo kde zomrela (ide o hierarchicky nastupujúce kritériá),
- konania vo veciach medzinárodných únosov detí (navrátenie dieťaťa) podľa čl. 479 je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má sídlo Úrad pre medzinárodnoprávnú ochranu detí – t. j. konkrétne Mestský súd v Brne.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Možnosť dohodnúť si inú miestnu príslušnosť, ako stanovuje zákon (tzv. prorogačná dohoda), majú účastníci podľa čl. 89a zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, iba vo veciach týkajúcich sa vzťahov medzi podnikateľmi vyplývajúcich z podnikateľskej činnosti a iba za predpokladu, že pre danú vec nie je stanovená výlučná miestna príslušnosť podľa čl. 88 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok (pozri vyššie). Prorogačná dohoda musí mať písomnú podobu. Ak žalobca podá žalobu na zvolenom súde a dovoľáva sa prorogačnej dohody, je vhodné, aby dohodu (v hodnovernej podobe – najlepšie originál alebo overený podpis) priložil k žalobe, hoci to podľa súčasnej právnej úpravy nie je nevyhnutná podmienka.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

V Českej republike nie sú špecializované súdy (pozri otázku 1).

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 16/09/2020